

Із «Руської правди» про юридичну відповідальність за вбивство

1. Коли уб'є муж мужа, то помститися має брат убитого, чи батько або син, або брат старшого сина, або інші брати. Якщо не буде кому звершити кровну помсту, то внести 80 гривень, коли вбитим буде князів муж (боярин) чи княжого тіуна управитель господарством князя). Якщо вбитим буде горожанин, чи гридень (дружинник), чи купець, чи боярський тіун (управитель господарством боярина), або мечник (дружинник, який виконував ще й судові функції), або ізгой, або новгородець, то 40 гривень сплатити за нього. [...]

3. Якщо уб'ють княжого мужа під час розбою, а вбивцю не шукають, то платити верву 80 гривень тій верві (сільській громаді), в якій голова убитого лежить, а коли простолюдин, то 40 гривень. [...]

8. А це про княжих отроків (молодші дружинники князя), чи про конюха, чи про повара, — то 40 гривень, а за тіуна огнищного (управителя князівського дому) і за конюшого — 80 гривень, а за сільського тіуна, княжого чи землевласникового, то 12 гривень; а за рядового (нечиновну, просту людину) 5 гривень, так само і за боярського.

Дай письмову відповідь в зошиті на питання

- ✓ 1. Яким був розмір штрафу за вбивство представників різних суспільних верств? Випишіть у зошити відповідні цитати.
- ✓ 2. Яким був штраф за вбивство жінки-годувальниці? Про що це свідчить?
- ✓ 3. Чи існував звичай кровної помсти у Київській державі?

Із «Руської правди» про правове становища челядника (холопа)

22. Коли челядник (холоп) сховається, і на торгу сповістять про його втечу чи пропажу і через три дні його не знайдуть, то після третього дня новий господар вважає його своїм челядником, а попередньому власнику холопа сплачує 3 гривні продажі.

29. Коли хто знайде свого украденого челядника і візьме його...; і за всі збитки має платити останній вор, і князю продажі 12 гривень за челядника, чи вкраденого чи уведеного. [...]

28. Коли ж щось крадене купив на торгу, чи коня, чи одяг, чи худобину, то довести невинуватість можуть два вільні мужі або митник, які мають знати, у кого купив, тоді йти за ним тим свідкам під присягою.

Дай письмову відповідь в зошиті на питання:

- ✓ 1. Чи були в Київській державі окремі верстви населення предметом власності інших людей?
- ✓ 2. У скільки цінувалося володіння челядником/холопом?
- ✓ 3. Чиї свідчення бралися до уваги у випадку купівлі краденого?

Завдання 2 На підставі опрацьованих документів доведіть або спростуйте думку:
«Людське життя було найвищою цінністю в Київській державі. Покарання за
вбивство представників різних верств населення було однаковим...»